

שולחן ערוך	חיי מוהר"ן	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוהר"ן	יום להודש	יום
א	ח"א	ח"ב	ח"ג	ח"ד	ח"ה	ח"ו
ב	ח"ז	ח"ח	ח"ט	ח"י	ח"יא	ח"יב
ג	ח"יג	ח"יד	ח"טו	ח"טז	ח"יז	ח"יח
ד	ח"יט	ח"כ	ח"כא	ח"כב	ח"כג	ח"כד
ה	ח"כה	ח"כו	ח"כז	ח"כח	ח"כט	ח"כ
ו	ח"כא	ח"כב	ח"כג	ח"כד	ח"כה	ח"כו

בקרני אדר

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

407 | פרשת משפטים | כ"ד שבט תשפ"ה

דבר המערכת

הנה זה בא, בשבת זו מברכין חודש אדר. לכה דודי נצא ונילחם בעמלק בכח השמחה. אכן, מצוה גדולה להיות בשמחה 'תמיד', אבל בחודש זה יש להרבות ולהוסיף במצוה זו ביתר שאת. השמחה היא כח מחייתו של עמלק וכפי שרמז רבי אברהם ב"ר נחמן: 'והיא שְׂמֵחָה תמחה את זכר עמלק' (כוכבי אור, ששון ושמחה, פתיחה). שכן, כל פיתויי המרים נובעים מעצבות. כל התאוות והנפילות באים מהעדד השמחה. נדמה לאדם שהוא עצב על נפילתו אבל באותה שעה הוא מזין את הנחש האכזרי שיוכל להכישו ולנשכו ביתר שאת חלילה, כי על כן 'עיקר נשירת הנחש הוא ע"י עצבות ועצלות' (ליקוטי מוהר"ן, קפט). הרחובות המלאים חושך ואבדון הינם פרי העצבות והַיְבֻשָׁוֹת אותם הצליחו להכניס בעמנו, ולהשיכים גודל אושרם בהיותם בני ק-ל חי.

בשעה שאנו מבקשים בכל לב: "יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל לטובה ולברכה" - אין טוב אלא תורה, אין טוב אלא מידת צדיק שמירת הקדושה, אין טוב אלא קרבת אלוקים - נזכור שהכל תלוי בהמשך: "לששון ולשמחה". השמחה היא רוח החיים ונשמת אפו של כל מי שמבקש להתקרב אל השי"ת.

והיא כידוע לא באה מאלה; יש להתאמץ ולהתגבר ולהכריח את עצמנו לכך, וכהוראתו הברורה של רבינו הקדוש "שצריך להתגבר מאד בכל הכוחות להיות אך שמח תמיד, כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן וכל אדם מלא יסורים, ע"כ צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפילו במילי דשטותא" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, כד).

וכה מצוונו גם מוהרנ"ת: "יעתה בני, שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך, ותשמח עצמך בכל מה דאפשר. בפרט כי ימי אדר נכנסין, שצריך להרבות בשמחה. וגם כל אנשי שלומינו, כולם חובה מוטלת עליהם להרגיל בשמחה, על ידי כל מיני מילי דשטותא" (עלים לתרופה, מכתב ד)."

העורכים

והתהלך בחוץ על משענתו

כאלה רבים נכשלים, ועושים את הסיבות אמצעי בינם לבין השם יתברך. היינו שמאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם כן באמצעי, ואומרים שצריך לסיבות. ובהסיבה של הרפואה שהוא סמים, עושים מהם עיקר, **כאילו ח"ו בלי הסמים אין יכולת ביד השם יתברך לרפא. ואין הדבר כן, כי הקדוש ברוך הוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות ואין צריך לשום סיבה.** ועסקנו באלו הסיבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד ולא לעשות מהסיבות עיקר".

כלומר, גם אם תזדמן רפואה אמיתית, אסור להאמין באמצעי כאילו דבר זה מוכרח ועיקרי, אלא לשים כל מגמתו וסמיכות דעתו רק על השם יתברך.

ענין זה מתבטא ונבחן בתפילה, שהיא כאמור האמונה בה. עלינו לבחון עצמנו היטב במה הלב עוסק יותר, מהו העיקר אצלנו בעסק רפואת החולה; האם הרופאים והרפואות או התפילה והאמונה?! ומי שבאמת רוצה להמשיך רפואה שלמה ליקיריו, עליו לפעול בעצמו שעיקר דאגתו ועיסוקו וסמיכותו תהא על התפילה, ואז טוב ה' לכל המשיך רפואה וישועה שלימה באמת.

כך גם מי שרוצה באמת להיטיב לחולה, יש לו להמשיך לב החולה לבטחון בה'. האמונה והבטחון הינם כלי השפע לכל טוב ולרפואה בפרט, ולכך בדיוק מועילה ביותר אמירת תהלים. קדושת ספר תהלים גבוה מאד מאד ומי שאומר תהלים מעורר את כח אמירתו של דוד המלך ואת רוח הקדוש העצום שגז בתוך תיבות המזמורים הקדושים הללו, קדושה זו ממשיכה בטחון בלב האומרה להתחבר למידתו של דוד המלך שהיה בוטח ונשען על ה', ועל ידי זה ממשיכים את הרפואה הדרושה.

וכך מגלה לנו רבינו הקדוש: "אמירת תהלים מעלה גדולה **כאלו אמרם דוד המלך בעצמו**, כי הוא אמרם ברוח הקדוש והרוח הקדוש מונח בתוך התיבות, וכשאומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקדוש עד שנחשב כאילו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו. והוא מסוגל מאד לרפאות החולה, להיות לו בטחון רק על השם יתברך שעל ידי אמירת תהלים יושעו ה', והבטחון הוא בחינת משענת כמו שהאדם נשען על המטה כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו ה' כמו שאמר דוד ויהי ה' למשען לי" (שיחות הר"ן, צג).

אמירת התהלים מועילה להכניס בטחון בלב החולה שיאמין שהתפילה ואמירת התהלים יושעוהו, וזה עצמו מביאה לו את הרפואה. רבינו הקדוש ממשיך ומביא ראיה **המשך בעמוד ד'**

בני המשפחה המודאגים נוסעים לקברי צדיקים, להעביר ולומר תהלים לרפואת בן משפחתם שחלה ל"ע במחלה קשה. בדרך הם לא מפסיקים לדבר על הצורך הדחוף לערב 'עסקן רפואי' שינהל את העניינים כראוי. כמובן שדנים ומתווכחים בינם לבין עצמם במי יבחרו, האם בעסקן פלוני או אלמוני שנודע בקשריו הענפים עם רופאים בכירים, עד שמוצאים פשרה מסוימת, ואכן הם פונים אליו בדחילו ורחימו... וכאן מכריז אחד מבני המשפחה המסורים: 'צריך למחר ולהודיע לחולה שעסקן מהולל פלוני מתעסק ב'תיק' הרפואי שלו, כך תנוח דעתו ויהא סמוך ובטוח שהוא נמצא בידיים טובות...'

לא ניכנס עתה לאזהרת רבינו הקדוש להתרחק מרפואות ומרופאים בני זמננו, שאינם יודעים האיך לרפואת, והפסדם מרובה משכרם (ראה שיחות הר"ן, א) אלא גם באם היה נמצא רופא מומחה באמת.

רבינו הקדוש מגלה שההשתדלות האמיתית והעיקרית והמועילה באמת היא התפילה. בני משפחה וחברים מסורים האוהבים את החולה באמת, צריכים לשים עיקר מגמתם לתהלים ולתפילה, כיון שזהו הכלי האמיתי להמשכת הרפואה הבטוחה והנכונה. כל הרפואות הינן ספק גדול וגם אינם בהישג יד, ולעומת זאת התפילה היא ה'צרי ומרפא' המכוון ביותר והמצוי ביותר.

וכך מלמדנו ה'רופא הגדול' בליקוטי מוהר"ן (ח"א, יד): "טוב ה' לכל, זה בחינת תפילה, שמאמין בה', שהקדוש ברוך הוא טוב לכל, הן לרפואה הן לפרנסה הן לכל הדברים. כשמאמין כך, בוודאי יהיה עיקר השתדלותו בתר קודשא בריך הוא, ולא ירדוף אחר תחבולות רבות. כי מי שאין מאמין בהקדוש ברוך הוא, צריך להשתדל אחר תחבולות רבות, למשל, כשצריך לרפואה צריך להשתדל אחר עשבים רבים, ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו והעשבים הנמצאים אינם טובים למכתו. אבל **הקדוש ברוך הוא טוב לכל המכות לרפואתם, והוא בנמצא תמיד, כמו שכתוב מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו.**"

התפילה היא אמונה (שם, ח"א ז), ואת עיקר ההשתדלות ברפואה יש לשים על התפילה והאמונה, שהם הם שורשי הרפואה האמיתיים. אפילו מי שימצא רפואות אמיתיות אסור לו לעשות מהסיבות וההשתדלות עיקר, אלא להאמין בה' ולפנות אליו בכל לב.

וכפי שרבינו הקדוש כותב במקום אחר (שם, סג): "ובטעויות

פניני אור

אמרות מהורות מרבי"ק ותלמידיו

אמר: "אז מע זאל איבער קערן אמענישן וואלט מען גיזעהן וויא אין איטליכן אדעריל הענגען אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות". אם היו מהפכין את האדם, לראות את פנימיותו, היו רואין שבכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות. (חיי מוהר"ן)

לתגובות והערות 3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 4:49 - ניץ החמה 6:17 - מוזיק"ש 8:22
צאת השבת 6:03 - צאה"ש לר"ת 6:43

רבי יצחק

בן מוהרנ"ת (י)

כבוד שולחן שבת

פעם ישב ר' יצחק בשבת קודש אצל שולחן אביו מוהרנ"ת ז"ל, ונשען בידו על השולחן, אמר לו מוהרנ"ת: בשבת יושבים ישר = "שבת יוצט מען גלייך" (אבניה ברזל, וכן בשי"ש"ק ח"א סי' תשט"ו).

אם תהיה לך סבלנות – תמצא!

מעשה שהיה בעת ששהה ר' יצחק אצל אביו בברסלב, שנאבד לו סכום כסף ולא הועילו כל החיפושים. הכסף לא היה שייך לר' יצחק רק לבית הדואר שניהל בעיר טולטשין, ור' יצחק נעצב מאד מזה, ובולית ברירה הלך לביתו בלא הכסף. גם לאביו מוהרנ"ת כאב הדבר מאוד, אמנם משמשו הנאמן של מוהרנ"ת ה"ה רבי נחמן מטולטשין שהיה ידוע לאיש מיושב מאד, הלך וחיפש בכל מקום ובכל פינה, ובדק גם במקום זריקת האשפה, וחיפש ובדק הרבה בסבלנות מרובה, עד שמצא את הכסף, וכשהביא את האבידה למוהרנ"ת ז"ל שיבח מאד את מדת הסבלנות שלו (שי"ש"ק ח"ב סי' תקצ"ד).

"מאליך תבין צערי כאותה השעה"

ומעשה זה נזכר בעלים לתרופה באריכות, ונעתיק מעט מלשונו:

"יום א' ויקרא, תקצ"ט ברסלב. אהובי בני חביבי בוא וראה נפלאות ה' וחסדיו בכל עת ורגע, ביושבי על השולחן היום הגיע השליח מאתך עם הברורה שנאבד הסך מאתך בבית, ותיכף שאלתי כל בני הבית ואין משיב דבר, ומאליך תבין צערי באותה השעה, מאד בלבב את דעתי כי הבנתי צערך היטב, ואתה ידעת ריבוי התלאות מכמה אנשים שמספרים צערם לפני המכבידים על לבי עד אשר כמעט כשל כח הסבל."

"כל מה דעביד רחמנא לטב עביד"

אך כבר הקדמתי לך שאי אפשר לסבול כל מה שעובר על האדם בכל יום כי אם על ידי דרכי השיחות שהבננו ממנו ז"ל, והשם יתברך היטב חסדו עמי שנתחזקתי והאמנתי שהכל לטובה, ונזכרתי עוד הפעם שצריכין לילך בפשיטות בתמימות לקיים מה שאמרו רבותינו ז"ל לעולם יאה אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

"נפלאות ה' וחסדו בכל עת"

בתוך כך נתעורר מוסר כתב זה ידידינו ר' נחמן נ"י וחיפש וביקש בתוך האשפה עד שמצא האבידה והביאה אלי בשעה קלה, ואני לא ציוייתי על זה כלל, ותהילה לא-ל קיים מצות השבת אבידה בשלימות, ור' גרשון נ"י וכל האנשים אשר בביתי כולם עמדו משתומם, המה ראו כן תמהו מגודל החסד אשר הוא יתברך מפליא בכל עת, עתה בני חביבי ראה והבן והבט נפלאות ה' וחסדו בכל עת.

צער האבידה מחמת ריבוי העצבות

ותרגיל עצמך להתחזק באמונה בכל עת שכל מה שעובר על האדם הכל לטובה, וכאשר כבר דיברנו בזה הרבה. ויותר מזה צריכין להתחזק בעצמו, כי אי אפשר לבאר הכל בפירוש. ועיקר הבחירה הוא מההעלמה, מה שמניחין בכל עת את האדם לנסיון בכל דבר, והעיקר על ידי ההעלמה, כי אם היה רואה כוונת השם יתברך בכל עת לא היו שם נסיון כלל. על כן אהובי בני, למען השם חזק ואמץ ושמן נפשך מאד, בפרט מה שהיית פה כמה ימים על ידי שבירת מניעות שזה עיקר המעלה, וידעתי שכל מה שיעבר עליך מצער האבידה הכל היה רק על ידי ריבוי העצבות והמרמה שחורה שלא התגברת לגרש מאתך, אבל השם יתברך ברחמי חמל ואף על פי כן הקיל מעליך ומעלי עד שנמצאה האבידה.

חזק ואמץ

עתה חזק ואמץ ובטח בה' כי לא יעזוב אותך לעולם, ובכל הדברים שבעולם מגדול ועד קטן, בכלום יהיה חסדו עמך בכל יום ובכל עת ובכל שעה לתומך ולסעודך לחזקך, באופן שנזכר להתקרב אליו יתברך בכל עת, עדי תזכה להיות כרצונו יתברך לנצח וכו' דברי אבין, נתן מברסלב" (סי' רע"ז).

פי שמי בקרבן

ירוסלבסקי ז"ל אומר: ברוסיה היו רק צריכים לתפוס את האיש כדי להגלותו לסיביר, את העילה לכך ימצאו אחר כך, יערכו לו משפט רשמי, וישלחו אותו לסיביר... הרומאים תפסו את רב ואמרו לו: למי אתה משתייך? ענה להם רב: 'אני שייך לאנשי שר העיר ששמו סופיינוס'. המתנכלים נבהלו מתשובתו, כי לא ידעו שעלה במצודתם יהודי שיש לו קשרים עם השר הנכבד, ומיד שחררו אותו. הם פנו ממנו, והוא הלך לשלום. לעת ערב באו הרומאים הללו לפני השר סופיינוס, אמרו לו: עד מתי יהיו לך קשרי ידידות עם היהודים האלה? אמר להם: מדוע אתם אומרים לי כך? סיפרו לו שהם פגעו ביהודי ושאלו אותו למי אתה וענה שהוא שייך לאנשיך. שאל אותם סופיינוס: ומה עשיתם לו? אמרו לו: שלחנו אותו לשלום. אמר להם סופיינוס: טוב עשיתם, כי אף על פי שדיבר שקר, אבל עם כל זה מאחר שהגדיל והאדיר את שמי, להיתלות ולהיקראות על שמי, על זה גופא הייתם צריכים להניחו לחיים ושלושם.

ומסיים על זה הירושלמי: "ומה מי שהוא נתלה בבשר ודם ניצול, מי שהוא נתלה בהקב"ה לא כל שכן".

ועוד סיפרו שם בירושלמי:

עובדא היתה בדיין ושופט אחד שהיה שמו 'אלכסנדרוס', שבא לפניו דיון על שודד אחד. שאל השופט את השודד: מה שמך? ענה לו השודד: 'אלכסנדרוס'. נענה השופט ואמר: מן הראוי שאלכסנדר אחד יפטור את השני שהוא כשמו.

וסיום דברי הירושלמי: "ומה אם מי ששמו כשם של בשר ודם הוא ניצול, מי ששמו כשמו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה. הדה הוא דכתיב כל אִשְׁרֵי יִקְרָא בְּשֵׁם ה' יִמְלֹט".

בתחילת כניסתם של ישראל לארץ הקודש, לאחר שכבשו את העיר 'יריחו', המשיכו לדרכם ובאו על העיר 'עיי', אך אז החזירו יושבי העיר עי מלחמה השערה, והתגברו הגויים והפילו מישראל שלושים ושהה לוחמים, ומסופר על כך בבניא (יהושע ז ה-ז): וַיִּמָּסוּ לַבָּב הָעַם וַיְהִי לְמִים, וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׂמָלְתוֹ וַיַּפֵּל עַל פְּנָיו אַרְצָה לְפָנָיו אָרוֹן ה' עַד הָעָרֶב הוּא וַיִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִפְרֹן עַל רָאשָׁם.

ומביא הכתוב את תפילתו של יהושע, וכך נאמר בסיום התפילה: וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יִשְׂבֵי הָאָרֶץ וַיִּסְבּוּ עֲלֵינוּ וְהַכְרִיתוּ אֶת שְׂמֹנֶנוּ מִן הָאָרֶץ וְמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל (שם פסוק ט), ופירש הירושלמי (תענית פ"ב ה"ז): 'שהוא משותף בנו', כלומר, ששם ה' משותף בישראל, ואם יאבדו ישראל יהיה בכך כביכול אבידה לשמים.

ואכן מיד נענה ה' ואמר ליהושע: קַם לָךְ לִמָּה זֶה אַתָּה נָפַל עַל פְּנֵיךָ (שם פסוק י). ופירש הירושלמי שם. שעמדה וקמה לו תפילתו שהזכיר לפני הקב"ה שעם ישראל משותפים בשמו, והועילו דבריו אלו להציל ולהושיע את ישראל.

וזה לשון הירושלמי שם: "אמר רבן שמעון בן לקיש בשם רבי ינאי, שיתף הקדוש ברוך הוא שמו הגדול בישראל. משל למלך שהיה לו מפתח של תיבה קטנה שמניחים בה גנזי כתבים ושאר שכיות חמדה, אמר המלך: 'אם אני מניחה כמות שהיא עלולה להיאבד, אלא הריני עושה לה שלשלת, שאם אבדה, השלשלת תהא מוכחת עליה'. כך אמר הקדוש ברוך הוא: אם מניח אני את ישראל כמות שהם, ובלעין בין הין העכו"ם אלא הרי אני משתף שמי הגדול בהם, והן חיים".

ובמקום אחר אמרו בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"ט ה"א) שאם יש לאדם איזה פטרון בשר ודם, ובאה על האדם צרה, ממהר האדם לבית הפטרון, אך אינו רשאי להיכנס אליו מיד, אלא בא ועמד לו על פתחו של פטרונו וקורא לעבדו או לבן ביתו, והוא אומר איש פלוני נעמד על פתח חציצין, ולפעמים מאשר הפטרון להכניסו ולפעמים אינו מניחו להיכנס. ומסיים הירושלמי: אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אם בא על אדם צרה לא יצווה לא למיאל ולא לגבריאל, אלא לי יצווה, ואני עונה לו מיד.

ותכתוב שם שעל זה נאמר הכתוב: כל אִשְׁרֵי יִקְרָא בְּשֵׁם ה' יִמְלֹט (ויאל גה).

והביאו על זה בירושלמי:

מעשה היה ברב שעלה מחמת לבטח, פגעו בו הרומאים ורצו להתנכל אליו [לא היתה להם סיבה אחרת מלבד שנאת ישראל, כמו שהיה רבי משה

המשך מעמוד א'

נפלאה מהאמור בפרשתנו: "ועל כן, על ידי זה - כלומר, על ידי אמירת תהלים והבטחון שהם מביא בלב האמורו - נתרפא החולה. כמו שכתוב 'אם יקום והתהלך בחוזק על משענתו ונקא', וזה בחינת ויצא חוטר מגזע ישי הנאמר על משיח שהוא דוד בחינת רוח אפינו משיח ה'" (שם). כשיש לו לחולה משענת על הקב"ה והוא נשען עליו בבטחון והמשך על ידי אמירת תהלים, היא שגורמת שהחולה יבריא ויקום ויתהלך בחוזק בבריאות שלמה.

אמירת תהלים גם מסוגלת לרפואה מכיון שכידוע "אין יסורים בלא עון" (שבת נה, ב), ולעומת זאת אמירת תהלים מסוגלת לתשובה (לקו"מ ח"ב ע"ג) שבודאי תסיר את היסורים והחולאים.